

Príležitostná štúdia NBS

02/2025

Globálne šoky a lokálne reakcie: Hromadenie pracovnej sily na Slovensku a za jeho hranicami

Nataliia Ostapenko

Publikácia neprešla jazykovou úpravou.

Bez predchádzajúceho súhlasu autorov je povolené reprodukovať len krátke úryvky, najviac dva odseky, s uvedením zdroja.

Názory a výsledky uvedené v tejto práci sú názormi autorov a nepredstavujú oficiálne stanovisko Národnej banky Slovenska.

Vydavateľ

© Národná banka Slovenska 2025

Kontakt

Národná banka Slovenska

Imricha Karvaša 1

813 25 Bratislava

Elektronická verzia

<https://nbs.sk/publikacie/vyskumne-a-prilezitostne-studie-wp-op/>

ISSN 2585-9277 (electronic version)

Netechnické zhrnutie

Niektoré firmy majú tendenciu neprepúšťať zamestnancov počas hospodárskych poklesov (tzv. hromadenie pracovnej sily alebo labour hoarding), a to buď pre náročnosť a náklady spojené s opätovným prijímaním a hľadaním kvalifikovaných pracovníkov, alebo preto, že očakávajú, že tieto poklesy budú dočasné. Ak však firmy dlhodobo udržiavajú nevyužitú pracovnú silu, môže to negatívne ovplyvniť dlhodobú produktivitu a udržiavať napäté podmienky na trhu práce. To môže viesť k pretrvávajúcemu vysokému rastu miezd aj počas recesie a brániť centrálnej banke v znižovaní úrokových sadzieb.

Po pandémie malo Slovensko relatívne nízku úroveň hromadenia pracovnej sily v porovnaní s vyspelejšími ekonomikami eurozóny, a to najmä vďaka pozitívnym očakávaniam slovenských firiem ohľadom budúceho makroekonomického vývoja.

Vo všeobecnosti sa zdá, že hromadenie pracovnej sily na Slovensku nasleduje cyklický vzorec, čo naznačuje, že slovenské firmy si počas hospodárskych poklesov často ponechávajú zamestnancov, pretože veria, že tieto poklesy budú dočasné.

Neočakávaný rast globálnej ekonomickej aktivity, ktorý zvyšuje dopyt po slovenských exportoch, má tendenciu znižovať hromadenie pracovnej sily – najmä v priemysle a v službách. V priemysle vedie nečakaný nárast globálnej ekonomickej aktivity k väčšiemu optimizmu ohľadom budúceho dopytu. Výsledkom je, že menší podiel firiem očakáva pokles výroby. Postupom času však medzi tými, ktoré aj naďalej predpokladajú pokles výroby, rastie podiel firiem, ktoré plánujú udržať si zamestnancov. V službách zlepšenie podmienok dopytu takisto vedie k menšiemu podielu firiem očakávajúcich pokles výroby. Na rozdiel od priemyslu však medzi tými, ktoré stále predpokladajú pokles, klesá podiel firiem, ktoré plánujú udržať si zamestnanosť.

Keď úrokové sadzby nečakane stúpnu, väčší počet firiem predpokladá pokles výroby a menší podiel je ochotný si udržať pracovníkov. Napriek tomu zostáva celkový efekt na hromadenie pracovnej sily mierne pozitívny, pretože očakávaný pokles výroby má silnejší vplyv. Tento vzorec je vo všeobecnosti konzistentný naprieč odvetvami, no obzvlášť výrazný je v službách, kde väčšie množstvo firiem očakáva pokles výroby.